

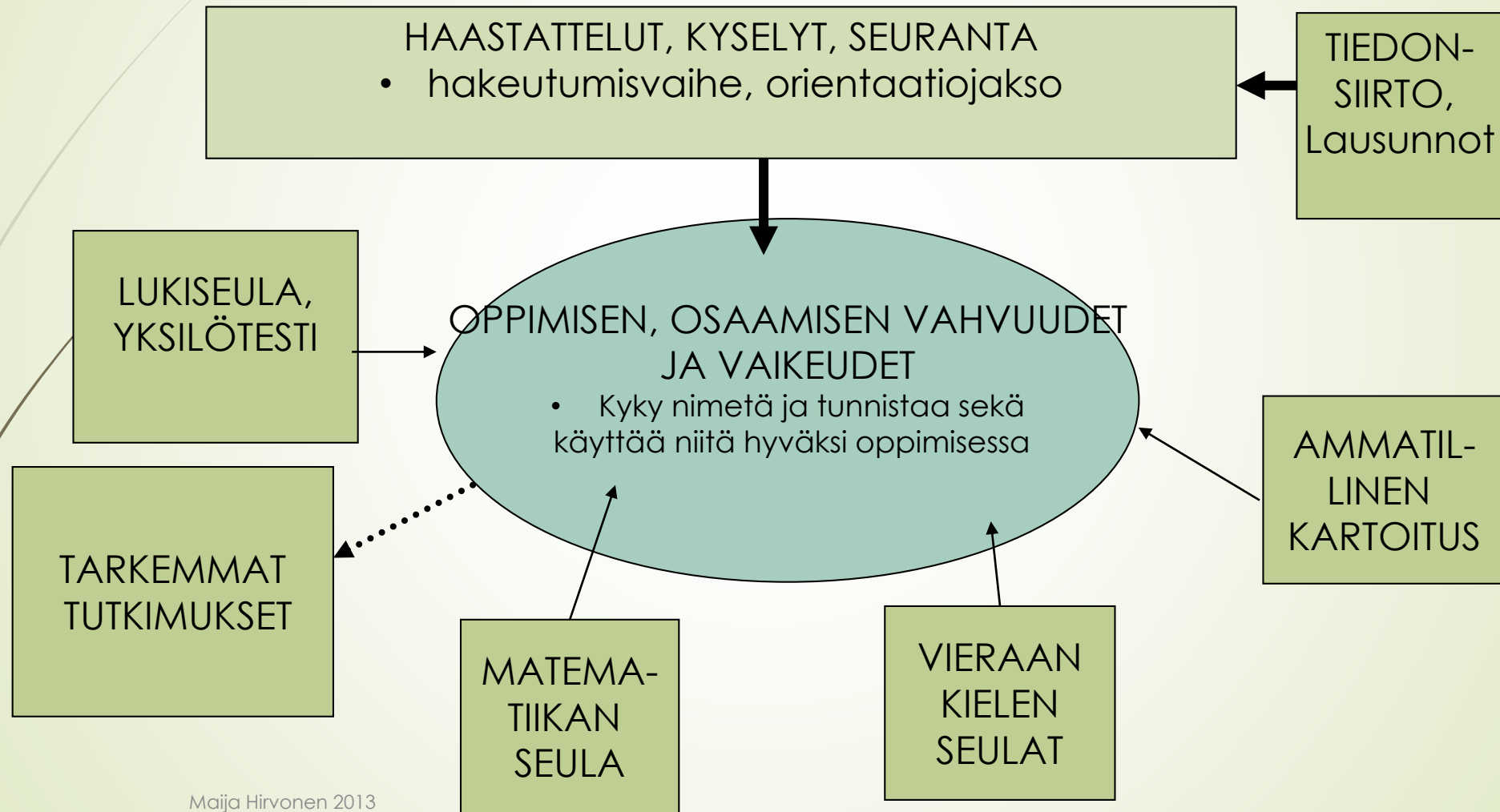
Miten opettaja voi tukea?

Laaja-alaiset oppimisvaikeudet

JEDU 12.12.2013

Tuen tarpeiden kartoittaminen

Miten autan kielivaikeuksista opiskelijaa?

- oman aineen opiskelutekniikan opettaminen
- tekstin ymmärtämisstrategioiden opettaminen
- puhekommunikaation runsaampi käyttö
- opiskelun tukeminen (tuki/erityisopetus)
- tehtävien ja tenttien joustava toteutus
 - lisäaikaa tehtävien suorittamiseen
 - tehtävien tueksi kuva- ja äänimateriaalia
 - tuotoksien suullinen täydentäminen tai korvaaminen
 - tekstinkäsittely- ja oikolukuohjelmien käyttö
 - kompensoivien menetelmien käyttö.

Mikä auttaa?

- selkeät suulliset, kirjalliset tai kuvalliset ohjeet
- kysymysten, ohjeiden ja tehtävien ääneen lukeminen
- kieleltään ja ulkoasultaan selkeät oppimateriaalit (tekstit, kalvot, taulukot ja kuvat)
- monikanavaisuus
- käsitteiden ja sanojen merkitysten selventäminen
- lisäajan antaminen lukemista ja lukemisen ymmärtämistä vaativissa tehtävissä tai kirjallisten tuotoksen luomisessa
- tekniset apuvälineet (esim. äänikirjat, tietokoneohjelmat)

Esimerkki: Ohjaava opetuskeskustelu (Heikkinen 2006)

- Keskeistä toiminnanohjauksen harjoittamisessa
- Ohjaaja valikoi ja muotoilee tehtävät opiskelijalle sopiviksi
- Keskeistä tavoitteellisuus: opeteltavan tavoite selvitetään opiskelijalle
- Opiskelija on "pakotettu" pohtimaan omaa toimintaansa ja ajatteluaan, tapaansa toimia
- Oppimista ohjaavia kysymyksiä esim:
 - Mitä teit äsken?
 - Miten pääsit tähän?
 - Mitä arvelet tapahtuneen, jos olisit tehnyt tällä tavoin?
 - Mitä sinun pitää tehdä seuraavaksi?
 - Mitä työvälineitä tarvitset?
 - Mitä teet ensin?
 - Mitä teet seuraavaksi?
 - Miten valvot työskentelyäsi?
 - Mitä jälkitöitä pitää tehdä?
 - Mistä tiedät, oletko onnistunut työssäsi?
 - Miltä tuntui tehdä tämä työ?
 - Mitä uutta opit?
 - Mikä oli erilaista eiliseen verrattuna?
- Siltaaminen toiseen ympäristöön.

Esimerkkejä:

Toiminnanohjaus (Närhi 1999)

Näytä mallia kielellisesti; ajattele ääneen, miten itse toimit

Työskentele yhdessä opiskelijan kanssa ja ohjaa samanaikaisesti puheelle työskentelyänne.

Ohjaa opiskelijaa ohjaamaan omaa toimintaansa omalla puheellaan.

Ohjaa opiskelijaa ohjaamaan omaa toimintaansa hiljaa mielessään.

Ohjaa opiskelijaa soveltamaan oppimaansa toimintamallia muissa yhteyksissä.

Anna jatkuvasti konkreettista palautetta opiskelijalle.

Opettajan oma kielenkäyttö

- selkeäkielisyys
- esittämisenopeus
- katsekontakti
- avainsanojen painotus
- eleet, ilmeet
- ohjeiden antaminen:
 - käytä lyhyitä ja yksinkertaisia lauseita
 - anna ohjeet pieninä palasina
 - anna ohjeet loogisessa järjestyksessä
 - toista ohje käyttäen toisia sanoja
 - kiinnitä henkilön huomio itseesi ennen kuin puhut
 - varmistaa ymmärtäminen.

Konkreetteja keinoja ohjaamiseen ja opettamiseen

1. Varhainen puuttuminen
2. Toiminnanohjauksen tukeminen
3. Yksilöohjaus, tukikeskustelut
4. Opetuksen strukturointi
5. Selkokielineen materiaali

Toiminnanohjauksen tukeminen

- ▶ Ohjata opiskelijoita tiedostamaan, valvomaan ja säätämään omaa toimintaansa
- ▶ Tukea metakognitiivisia taitoja
- ▶ Tukea toiminnanohjauksen kehittymistä
- ▶ Toiminnanohjaus= kykyä säädellä toimintaansa tilanteen vaatimusten mukaisesti
- ▶ Toiminnanohjauksen taidot kehittyvät ulkoisesta sisäiseen
- ▶ Tavoitteena on saada henkilö toimimaan enemmän sisäisten tekijöidensä ohjaamana

Tarkkaavaisuuden ja toiminnanohjauksen vaiheet

- ▶ TARKKAAVAISUUDEN SUUNTAAMINEN TAI TOIMINNAN ALOITTAMINEN
- ↓
- ▶ TARKKAAVAISUUDEN YLLÄPITÄMINEN JA PITKÄJÄNTEISYYS
- ↓
- ▶ TARKKAAVAISUUDEN KOHTEEN VAIHTAMINEN JA TOIMINTAMALLIN MUUTTAMINEN
- ↓
- ▶ HITAUTS JA JUUTTUVA TOIMINTA
- ↓
- ▶ TOIMINNANOHIJAIKSEN VAHVISTAMINEN

Tukikeskustelut

- tukikeskustelija voi olla ro, opo, kuraattori, terveydenhoitaja, koulupsykologi, toinen opettaja
- säännöllinen keskustelukontakti, 10-20 kertaa
- säännöllinen tapaaminen jonkun kanssa jäsentää aikaa ja tekemistä

Toiminnalliset ohjausmenetelmät

Strukturoitu opetus

- ympäristö (tila)
- aika (työjärjestys, toimintojen aloitus ja lopetus)
- henkilöt

Selkokielineen materiaali

Funktionaalinen opetussuunnittelu

Toiminnalliset opetustavoitteet etsitään siitä
ympäristöstä jossa eletään tai tulevaisuuden
ympäristöistä

Opetuksen funktionaalisuus on tärkeää opetuksen
siirtovaikutuksen vuoksi (transfer)

Ympäristöanalyysi

Järjestelmällinen opetus /strukturoitu opetus

Systemaattista, tarkkaan suunniteltua yksilöopetusta, jossa usein korostuu jonkun yksittäisen taidon oppiminen tietyssä tilanteessa.

Lähtökohtana tavallisesti tehtäväanalyysi, johon opetusohjelma perustuu

- Fyysinen struktuuri
- Aikastruktuuri
- Henkilöstruktuuri

Käyttäjäkeskeisen/ osallistavan ohjauksen ydinkohdat

- Struktuuria/raameja (structure)
- Strategioita (strategies)
- Taitoja (skills)
- Tukea (support)